

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МЕДИКО-ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Кафедра загальної підготовки

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ

Ступінь вищої освіти «бакалавр»

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 223 «Медсестринство»

Спеціалізація: медсестринство

2019-2020 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи охорони праці та охорона праці в галузі» для студентів ступеня вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю 223 «Медсестринство»

Розробник: Волков М.А., кандидат економічних наук, доцент кафедри загальної підготовки

(Волков М.А.)

Робоча програма затвердження на засіданні кафедри загальної підготовки

Протокол від "28" "08" 2019 року № 1

Завідувач кафедри загальної підготовки

(Кіктенко А.І.)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	Нормативна	
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність (професійне спрямування): 223 «Медсестринство»	Рік підготовки:	
			4-й
		Семестр	
			8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 5	Ступінь вищої освіти: бакалавр	Лекції	
			12 год.
		Практичні	
			24 год.
		Лабораторні	
			- год.
		Самостійна робота	
	54 год.		
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 90 год.: 36 год. – аудиторні заняття, 54 год. – самостійна робота (40 % до 60 %).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: Метою вивчення дисципліни є надання знань, умінь, здатностей (компетенцій) для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці в лікувальних та лікувально – профілактичних закладах, формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.

Завдання вивчення дисципліни полягає у набутті студентами знань, умінь і здатностей (компетенцій) ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантуванням збереження життя, здоров'я та працездатності працівників у різних сферах професійної діяльності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Основи охорони праці та охорона праці в галузі» є аспекти діяльності організацій, підприємств, установ галузі охорони здоров'я та їх регулювання на макро- і мікрорівнях.

Завдання курсу: вивчення методів і організації охорони здоров'я з використанням прогресивних форм навчання, а саме:

- ознайомитися з основами охорони здоров'я;
- вивчити особливості охорони здоров'я;
- розкрити роль механізмів в перебудові галузі;
- з'ясувати основи аналізу в галузі охорони здоров'я;
- проаналізувати моделі організації охорони здоров'я;
- розглянути теорії та практики методів оплати медичних послуг;
- застосовувати ціноутворення в охороні здоров'я;
- застосування форм і механізмів охорони здоров'я.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальні:

- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність працювати в команді.

II. Фахові:

- здатність здійснювати організацію, впровадження та контроль медсестринського процесу в паліативній та хоспісній допомозі;
- здатність до організації надання медичної допомоги за принципом сімейної медицини;
- здатність організовувати та управляти відповідним структурним підрозділом (лідерство та менеджмент).

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Правові та організаційні основи охорони праці.

Тема 1. Правові та організаційні основи охорони праці. Основи законодавства України про охорону праці.

Тема 2. Організаційні основи безпеки праці. Система управління охороною праці в галузі. Навчання, інструктажі, перевірка знань з питань охорони праці.

Кредит 2. Основи законодавства України про охорону праці.

Тема 3. Основи виробничої безпеки. Заходи безпеки під час експлуатації електроприладів. Пожежна безпека як складова ОП у медичній галузі.

Тема 4. Основні законодавчі акти з ОП. Забезпечення нешкідливих і безпечних умов праці.

Кредит 3. Організаційні основи безпеки праці.

Тема 5. Основні фактори трудового процесу та проблеми збереження здоров'я працівників.

Тема 6. Вимоги техніки безпеки та організація роботи увідділеннях лікарні:

- фізіотерапевтичне;
- рентгенівське та радіологічне;
- інфекційне;
- психіатричне та протитуберкульозне;
- патологоанатомічне;
- бактеріологічній лабораторії

4. Структура навчальної дисципліни

Назва тем	денна форма					
	Кількість годин					
	Всього	у тому числі				
лекції		практичні заняття	практичні заняття*	лабораторні заняття	самостійна робота	
Кредит 1. Правові та організаційні основи охорони праці.						
Тема 1. Правові та організаційні основи охорони праці. Основи законодавства України про охорону праці.	14	2	4	-	-	8
Тема 2. Організаційні основи безпеки праці. Система управління охороною праці в галузі. Навчання, інструктажі, перевірка знань з питань охорони праці.	16	2	4	-	-	10
<i>Разом за кредитом 1</i>	<i>30</i>	<i>4</i>	<i>8</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>18</i>
Кредит 2. Основи законодавства України про охорону праці.						
Тема 3. Основи виробничої безпеки. Заходи безпеки під час експлуатації електроприладів. Пожежна безпека як складова ОП у медичній галузі.	14	2	4	-	-	8
Тема 4. Основні законодавчі акти з ОП. Забезпечення нешкідливих і безпечних умов праці.	16	2	4	-	-	10
<i>Разом за кредитом 2</i>	<i>30</i>	<i>4</i>	<i>8</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>18</i>
Кредит 3. Організаційні основи безпеки праці.						
Тема 5. Основні фактори трудового процесу та проблеми збереження здоров'я працівників.	15	2	4	-	-	9

Тема 6. Вимоги техніки безпеки та організація роботи у відділеннях лікарні	15	2	4			9
<i>Разом за кредитом 3</i>	30	4	8	-	-	18
Усього годин	90	12	24	-	-	54

5. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Кредит 1.</i>		
1.	Тема 1. Правові та організаційні основи охорони праці. Основи законодавства України про охорону праці.	4
2.	Тема 2. Організаційні основи безпеки праці. Система управління охороною праці в галузі. Навчання, інструктажі, перевірка знань з питань охорони праці.	4
<i>Кредит 2.</i>		
3.	Тема 3. Основи виробничої безпеки. Заходи безпеки під час експлуатації електроприладів. Пожежна безпека як складова ОП у медичній галузі.	4
4.	Тема 4. Основні законодавчі акти з ОП. Забезпечення нешкідливих і безпечних умов праці.	2
<i>Кредит 3.</i>		
5.	Тема 5. Основні фактори трудового процесу та проблеми збереження здоров'я працівників.	2
6.	Тема 6. Вимоги техніки безпеки та організація роботи у відділеннях лікарні	2
Всього		18

6. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
<i>Кредит 1.</i>		
1.	Закон України «Про пожежну безпеку» від 17.12. 1993 року	8
2.	Медичні огляди медичних працівників	10
<i>Кредит 2.</i>		
3.	Правила експлуатації, ОП та ТБ медичних працівників при роботі з автоклавами	8
4.	ОП та ТБ медичних працівників при користуванні балонами зі скрапленим, зрідженим і розчинним газами	10
5.	Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях	
<i>Кредит 3.</i>		
6.	Основи організації безпеки роботи у відділенні променевої терапії. ОП при роботі з відкритими джерелами опромінення	8
7	ОП та ТБ медпрацівників під час роботи з обладнанням, що генерує лазерне випромінювання	10
Всього		54

7. Самостійна робота

Самостійна робота студентів над програмним матеріалом є найважливішим елементом навчально-виховного процесу. Згідно діючих інструкцій міністерства освіти і науки на самостійне опрацювання навчального матеріалу відводиться понад 25% даного матеріалу.

Однією з форм самостійної роботи студентів є робота з навчальними посібниками та додатковою літературою. Ця робота має велике пізнавально-виховне значення. Вона забезпечує набуття ґрунтовних знань, розвиває нахил до пошуку та дослідництва, привчає до наполегливості у досягненні мети, до працелюбства.

Самостійна робота з підручником або іншим посібником вимагає володіння певними методологічними прийомами та навичками. Тільки у разі їх використання може бути забезпечений максимальний ефект від роботи з навчальними посібниками та іншою додатковою літературою. До методологічних прийомів роботи з навчальною літературою відносяться наступні прийоми:

- міцне засвоєння змісту конспекту лекцій по відповідній темі або розділу;
- осмислення питань, які виносяться на теоретичні та практичні заняття;
- щонайменш подвійне перечитування відповідного розділу або уривків рекомендованої навчальної літератури. Необхідно зазначити, що при першому читанні отримується попереднє усвідомлення і засвоєння матеріалу, який підлягає опрацюванню;
- створення смислового конспекту прочитаного матеріалу. Необхідно зазначити, що занадто ускладнений текст потрібно, якщо це можливо, спростити з метою кращого опанування змісту цього тексту;
- уважне перечитування виписаного матеріалу з метою міцного його вивчення та виправлення помилок, які можуть бути;
- особливо звертати увагу на незрозумілі моменти і позначення, з метою отримання пояснень від викладача;
- записування власних роздумів, пояснень, висновків тощо з приводу опрацювання прочитаного матеріалу;
- осмислення змісту власної відповіді на теоретичних та практичних заняттях, доповнень відповідей інших студентів, надання особистих висновків тощо.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Уміти користуватися збірниками нормативних документів.
2. Складати орієнтовний перелік питань вступного інструктажу з охорони праці.
3. Складати орієнтовний перелік питань первинного інструктажу з охорони праці.
4. Уміти складати: акт про нещасний випадок, акт про розслідування нещасного випадку, вести журнал реєстрації інструктажів
5. Складати інструкції з техніки безпеки.
6. Оформлення журналів реєстрації інструктажів з охорони праці.
7. Вміти визначати орієнтовні критерії небезпечних видів робіт в лікувально-профілактичних закладах.

8. Вміти визначати перелік досліджень та оглядів профільними фахівцями при проходженні обов'язкових медичних оглядів.
9. Вміти визначати орієнтовні питання під час проведення розслідування нещасного випадку на ФАП, ВШД, медичній амбулаторії.
10. Проводити орієнтовне визначення шкідливих і небезпечних факторів, які можуть бути у лікувально-профілактичних закладах.
11. Проводити визначення параметрів мікроклімату навчальної кімнати.
12. Проводити оцінювання мікроклімату навчальної кімнати.
13. Дотримання правил безпеки та охорони праці при роботі в операційній, інфекційному відділенні, клініко-діагностичній лабораторії, фізіотерапевтичному відділенні рентген кабінеті.
14. Визначати заходи по нормалізації параметрів мікроклімату навчальної кімнати.
15. Дотримання правил санітарно-гігієнічного та протиепідемічного режимів під час роботи на ФАП, ВШД, медичній амбулаторії.
16. Дотримання правил техніки безпеки під час роботи з інфікованим біологічним матеріалом.
17. Користування індивідуальними засобами захисту під час роботи з ВІЛінфікованими пацієнтами.
18. Знати основні правила під час користування електричними приладами.
19. Дотримуватися вимог безпечного розміщення електричних приладів.
20. Надавати першу допомогу при ураженні електричним струмом.
21. Діяти у разі розливу вогнєнебезпечних та вибухонебезпечних речовин.
22. Використання евакуаційних шляхів та виходів на випадок пожежі.
23. Дотримання заходів пожежної безпеки під час експлуатації електроосвітлювальних і нагрівальних приладів.
24. Використання засобів оповіщення під час пожежі.
25. Володіння методами рятування пацієнтів та майна

8. Методи навчання

При організації навчального процесу з даної дисципліни використовуються методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- в аспекті передачі і сприйняття навчальної інформації: словесні (розповідь, лекція, бесіда); наочні (ілюстрація, демонстрація); практичні (досліди, вправи, реферати).

- в аспекті логічності, мислення: пояснювально-ілюстративні; репродуктивні; проблемного викладу; індуктивні та дедуктивні; частково-пошукові; дослідницькі.

- в аспекті управління навчанням: навчальна робота під керівництвом викладача; самостійна робота.

9. Методи контролю

Контрольні заходи, які проводяться в університеті визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти і забезпечують своєчасне коригування навчального процесу. Протягом семестру проводиться поточний

контроль. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів за визначеною темою (навчальним елементом). Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та студентами, управління навчальною мотивацією студентів. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується як викладачем – для коригування методів і засобів навчання, - так і студентами – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться у формі усного опитування, письмового експрес-контролю, виступів студентів при обговоренні теоретичних питань, а також у формі тестування. Система оцінювання сформованих компетентностей студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи.

Поточне оцінювання знань студентів здійснюється на практичних заняттях під час усного опитування, розгляду ситуацій, виконання практичних завдань та ін. за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою, чинною нормативною базою, а також статтями у періодичних виданнях, в яких висвітлені питання, що розглядаються;

- вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді практичних ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

- логіка, структура, стиль викладання матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

- правильність виконання практичних завдань.

Самостійна робота студентів повинна забезпечити:

- системність знань та засобів навчання;

- володіння розумовими процесами;

- мобільність і критичність мислення;

- володіння засобами обробки інформації;

- здібність до творчої праці.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання поза аудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних і лабораторних заняттях.

Одним із головних аспектів організації самостійної роботи є розробка форм і методів організації контролю за самостійною роботою студентів.

Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом в процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий

контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних навчальних занять.

Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання студентів певного освітньо-кваліфікаційного рівня на проміжних або заключному етапах їх навчання. Він включає семестровий контроль – залік.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Розподіл балів, які отримують студенти під час аудиторних занять та самостійної роботи впродовж семестру, наведений в таблиці 1.

Під час заліку застосовується наступна шкала оцінювання:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90 – 100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80 – 89	4 (добре)	4/добре/зараховано
C	65 – 75		
D	55 – 64	3 (задовільно)	3/задов./зараховано
E	50 – 54		
FX	35 - 49	2 (незадовільно)	Не зараховано

11. Методичне забезпечення

1. Навчально – методичний комплекс дисципліни.
2. Методичні вказівки для виконання практичних, самостійних занять з дисципліни

12. Рекомендована література

1. Основи охорони праці: Підручник. 2-ге видання / К.Н.Ткачук, М.О.Халімовський, В.В.Зацарний та ін. - К.: Основа, 2006 - 448 е.
2. Запорожець О.І., Протоєрейський О.С., Франчук Г.М., Боровик І. М. Основи охорони праці. Підручник. - К.: Центр учбової літератури, 2009.- 264
3. Основи охорони праці: /В.В. Березуцький, Т.С. Бондаренко, Г.Г.Валенко та ін.; за ред. проф. В.В. Березуцького. - ХлФакт, 2005. - 480 с.
4. Русаловський А. В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навч. посіб. - 4-те вид., допов. і перероб. - К.: Університет «Україна», 2009. - 295 с.
5. Охорона праці: навч. посіб. / З.М. Яремко, С.В. Тимошук, О.І. Третяк, Р.М. Ковтун; за ред. проф. З.М. Яремка. - Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. - 374 с.
6. Катренко Л.А., Кіт Ю.В., Пістун І.П. Охорона праці. Курс лекцій.Практикум: Навч. посіб. - Суми: Університетська книга, 2009. - 540 с.
7. Жидецький В.ІД. Основи охорони праці. Підручник — Львів: УАД, 2006 - лоб с.

8. Охорона праці та промислова безпека: Навч. посіб. / К. Н. Ткачук, В. В. Запарний, Р. В. Сабарно, С. Ф. Каштанов, Л. О. Мітюк, Л. Д. Третьякова, К. К.Ткачук, А. В. Чадюк. За рел. К. Н. Ткачука і В. В. Запарного. - К.: 2009 - _с.
9. Охорона праці (Законодавство. Організація роботи): Навч. посіб. / За заг. ред. к.т.н., доц. І. П. Пістуна. - Львів: "Тріада плюс", 2010. - 648 с.
10. Охорона праці (практикум): Навч. посіб. / За заг. ред.. к.т.н., доц.. І. П. Пістуна. - Львів: «Тріада плюс», 2011 - 436 с.

13. **Інформаційні ресурси**

1. Президент України – www.prezident.gov.ua.
2. Верховна Рада України – www.rada.gov.ua.
3. Кабінет Міністрів України – www.kmu.gov.ua.
4. Міністерство охорони здоров'я України – <http://www.moz.gov.ua>.
5. Міністерство економіки України – www.me.gov.ua.
6. Міністерство фінансів України – www.minfin.gov.ua.
7. Державна податкова адміністрація України – www.sta.gov.ua.
8. Державний комітет статистики України – www.ukrstat.gov.ua.
9. Національна бібліотека ім. В.І.Вернадського – www.nbuv.gov.ua.